

VÆRTSKABET

Når skoler inviterer til møder og samtaler med mennesker udefra, kan det både udfordre eleverne og give dem nye indsigter. Dette sker især, hvis man inviterer nogen ind, som har markant anderledes holdninger end eleverne selv.

Målet med denne øvelse er, at eleverne prøver at forberede og facilitere et møde med nogen, som har anderledes synspunkter, værdier eller forudsætninger end dem selv.

Værtskabet handler om at lære at tage samtalen med dem, man ikke kender, og prøve både at forstå og udfordre deres synspunkter.

Målgruppe: Fra ca. 12 år.

Antal: Op til ca. 30 deltagere.

Tid: Fra ca. 90 minutter.

Forberedelse: Invitér et menneske på besøg, som repræsenterer en sag, holdning eller et synspunkt, I er interesserede i at vide mere om. Det kan være en lokalpolitiker, aktivist, organisation, religiøs minoritet eller lignende.

Sådan gør du

Forbered besøget og samtalen i fællesskab. Det kan I gøre sådan her:

1. Giv et par af deltagerne rollen som værter. Værterne er dem, der sørger for at tage imod gæsten og byde velkommen. Det er også værterne, der har til opgave at igangsætte samtalen, tage imod spørgsmål og takke af, når besøget er slut.
2. De øvrige deltagere er medværter. Rollerne som værter og medværter kan gå på runde, hvis I inviterer gæster flere gange.
3. Tal i fællesskab om, hvad det vil sige at være en god vært. Det kan handle om alt fra selve invitationen til forplejning og det at åbne sig for gæsten.
4. Tal i fællesskab om, hvad det vil sige at være en god medvært. Hvordan løfter deltagerne den fælles opgave med at skabe et trygt og nysgerrigt rum? Hvordan fordeles opgaven med at byde ind og stille spørgsmål, så værterne ikke står alene?
5. Bed deltagerne bruge 5-10 minutter på at sætte sig i par og undersøge, hvem gæsten er. Saml derefter op i fællesskab: Hvem er gæsten, hvad finder eleverne interessant ved vedkommende, hvilke synspunkter har vedkommende, og er gæsten vant til at skulle tale foran andre?
6. Tal om, hvilke rammer der skal være for mødet – både forud for og under selve mødet. Er det eksempelvis okay at gå ud undervejs? Skal der være noget at spise eller drikke? Må der være telefoner eller computere tændt? Hvilke greb kan tages i brug, hvis mødet og samtalen går i stå eller bliver svær? Hvad vil I gerne have ud af mødet, og hvorfor er netop denne gæst inviteret?
7. Forbered i fællesskab en række tematikker, I ønsker at komme ind på, og spørgsmål, I kan stille. Overvej, hvornår hvilke spørgsmål giver mening at stille. Giver det for eksempel bedst mening at starte med et personligt spørgsmål? Eller er det bedre at starte med de lettere spørgsmål og efterhånden bevæge sig ”tættere på” gæsten og emnet?

Selve mødet og samtalen

1. Sæt rammen for samtalen med en introduktion. Værterne byder velkommen og takker vedkommende for at komme. Præsenter kort klassen/holdet/skolen/faget, og fortæl, hvorfor I har inviteret den pågældende på besøg. I kan tage en navnerunde, hvis I ikke er så mange. Overvej, om I skal fortælle om den ramme, I har sat for mødet. Det kan eksempelvis være vigtigt at tydeliggøre, at det er okay, at der er spørgsmål, man ikke vil svare på.
2. Indled dernæst samtalen, eksempelvis med spørgsmålet: Vil du/I ikke fortælle lidt om dig/jer selv, og hvorfor du/I takkede ja til at komme?
3. Formulér et personligt spørgsmål koblet til temaet.²⁰
Eksempelvis:

”Tænk tilbage på din ...” barndom og opvækst:

Hvad talte I om ved middagsbordet i dit barndomshjem? Hvem var dine rollemodeller? Hvad syntes du om at gå i skole?

”Tænk tilbage på din ...” ungdom:

Hvilke fællesskaber befandt du dig i? Hvilke drømme og ambitioner havde du? Hvordan var din vej igennem uddannelsessystemet? Kan du huske første gang, du syntes, noget var uretfærdigt, og hvor du havde lyst til at handle på det?

4. Gå derefter tættere på den sag eller det tema, mødet og samtalen skal handle om. Har I eksempelvis inviteret en vaccine-modstander, kunne værten spørge:

Har du været bange for at blive vaccineret? Hvem har patent på sandheden? Hvad er din holdning til, hvis myndighederne stiller krav om vaccinationer? Hvilke mediekanaler læser du/lytter du til? Er du aktiv inden for andre politiske emner?

5. Mærk rummet, og læg eventuelt en pause ind undervejs, så deltagere og gæst får mulighed for at tænke over, hvad der bliver sagt, og overveje, om der er nogle spørgsmål, de har brug for at stille.
6. Afrund mødet med at samle op i plenum:
Hvad tager deltagerne med fra mødet?
Hvad tager gæsten med fra mødet?

Efter mødet samler gruppen uden gæstens tilstedeværelse op på, hvordan Værtskabet har fungeret. Har det været et møde med personligt eller politisk fokus? Hvordan har det været at være vært og medvært? Hvordan er det at facilitere en samtale, hvor emnet er aftalt på forhånd? Hvad var udfordrende ved at møde en med så anderledes en baggrund eller holdninger end eleverne selv? Hvad var overraskende?

20) I Frirumsdebatten indledes anden runde, Refleksionsrunden, med et personligt spørgsmål. Formålet med det personlige spørgsmål er at lære baggrunden for debattøernes ståsted bedre at kende.

”Man lærer at tage samtalen med dem, man ikke kender. Og ja, en samtale kan gøre en lige så stor forskel som aktivistisk arbejde. Snak med folk, forstå folk, og lær folk at kende, og så giver det måske også meget mere mening, hvorfor de mener, som de gør. Få modet til at snakke med folk. Jeg kan da også selv nogle gange føle mig begrænset i at snakke med nogen og tage en debat, fordi jeg er sådan lidt ’åhh, kommer det nu bare til at blive sådan noget mudderkastning igen?’ Her får man nogle virkelig gode redskaber til, hvordan man sådan helt basic kan tage en god snak med folk. Og det handler ikke om, at nogen skal vinde. Det handler bare om at snakke sammen. Det synes jeg virkelig, man kan tage med videre.” (Elev)

”Jeg gør ret meget ud af, at rummet er hyggeligt. Der er altid musik, og tit er der stearinlys. Nogle gange laver jeg kaffe og te. Nogle gange når jeg det ikke, men så spørger jeg de første, der kommer, om ikke de vil stå for det, så det er en fælles opgave, vi løfter. Men det her med musik og hygge er en stor prioritet. Når man kommer ind i et rum og synes, der er hyggeligt, så vækker det også sådan en ’okay, det er vigtigt, at jeg er her’. Hvis man derimod kommer ind i noget, der er sådan lidt slasket og beskidt, så gør det også noget for oplevelsen. Så rammerne er vigtige.” (Lærer)